

heruntersteigen <v.i.> خواره وه *hatine xiwarewe*; خله بوونه وه *xil bûnewe*

herunterstoßen <v.t.> خسته خواره وه *xistine xiwarewe*

herunterstreifen <v.t.> دامالین (شهروال) *damaîîn (şerwal)*

herunterstürzen <v.i.> کهوتنه خواره وه *kewtine xiwarewe*

heruntertragen <v.t.> داگرتنه خواره وه *dagirtine xiwarewe*; هینانه خواره وه *hênane xiwarewe*

herunterwerfen <v.t.> دان به زهویدا *dan be zewîda*

herunterwirtschaften <v.t.> باری نابوری شیواندن *barî abûrî şêwandin*

herunterziehen <v.t.> 1. دامالین خواره وه *damaîîn xiwarewe*; 2. داکیشان *dakêşan*; 3. (EDV) داوئلود *dawnlod* دانندن *dabezandin*

hervor <Adv.> 1. دهره وه بۆ *lewêwe bo derewe*; 2. بهر وه پیش *berewepêş*

hervorblicken <v.i.> سهری دهره وه کردن *seyrî derewe kirdin*

hervorbrechen <v.i.> هه‌لچون *helçûn*

hervorbringen <v.t.> 1. هینانه بهرهم *hênane berhem*; هینانه مهیدان *hênane meydan*; 2. بهرهم هینان *berhem hênan*; 3. ئیبداع کردن *îbda' kirdin*

Hervorbringung f 1. بهرهمهینان *berhemhênan*; 2. ئیبداع *îbda'*

hervorgehen <v.i.>; **aus etw. hervorgehen** 1. پهیدا له *peyda bûn le*; 2. تیدا *derkewtin le*; 3. تیدا بوون *têda bûn*; **aus der Ehe gingen zwei Kinder hervor** له نه‌نجامی هاوسه‌رگرییه کهدا دوو مندال له‌دایک بوون *aus diesem Schreiben nicht hervor* ئه‌م *das geht aus diesem Schreiben nicht hervor* له‌دایک بوون *er ging als Sieger aus dem Kampf hervor* له مملاتیکه‌دا سهرکه‌وتوو بوو *wie aus der Umfrage hervorgeht ...* وه‌ک له ... راپرسییه کهدا دهره‌ده کهوئ ...

hervorgucken <v.i.> s. ↑ **hervorblicken**

hervorheben <v.t.> 1. دهره‌خستن *derxistin*; 2. دان پیادا نان *dan piyada nan*

hervorholen <v.t.> هینان له *lê der hênan*

hervorkommen <v.i.> هاتنه دهره وه *hatine derewe*

hervorlocken <v.t.> هینانه دهره وه *hênane derewe*; پشپیشی کردن *pişîpişî bo kirdin*

hervorragend <v.i.> هه‌لئوئین *heltoqîn*

hervorragend <Adj.> 1. گرتگ *nayab*; بیهاوتا *bêhawta*; گرتگ *gîring*; مومتاز *muntaz*; عنابی *enabî*; سهرگول *sergul*; گوزیده *guzîde*; 2. (üb.) دیار *diyar (kesayetî)*

hervorrufen <v.t.> پیکه‌هینان *pêkhênan*; پیکه‌هینان *pêkhanîn*

hervorspringen <v.i.> دهره‌هاتن *derpoqîn*; دهره‌هاتن *derhatin*

hervorspringend <Adj.> قو‌قز *qoqiz*; دهره‌پو‌قو *derpoqîw*

hervorsprudeln I <v.i.> هه‌لئو‌لین *helqulîn* • **aus den Felsen sprudelte eine Quelle hervor** له هه‌ل‌ده‌قولا به هه‌ناسه‌پرکئ **II** <v.t.> تاشه‌به‌رده‌کانه‌وه سهرچاوه‌یه‌ک هه‌ل‌ده‌قولا *be henasebirkê qise kirdin*

hervorstechen <v.i.> 1. هه‌ل‌که‌وتن *helkewtin*; 2. دهرکه‌وتن *derkewtin*

hervorstehen <v.i.> هه‌ل‌ئو‌قین *heltoqîn*; هه‌ل‌پو‌قین *helpoqîn*

hervorstehend <Adj.> پش‌ه‌وه *pêşewe*; **hervorstehende Zähne** دانه‌کانی پش‌ه‌وه *danekani pêşewe*

hervorstrecken <v.t.> دهره‌چورونه دهره وه *derçûne derewe*

hervortreten <v.i.> 1. هاتنه بهر وه *hatine berewe*; هاتنه دهره وه *hatine derewe*; 2. دیاری دان *diyarî dan*; دهرکه‌وتن *derkewtin*; 3. هه‌ل‌ئو‌قین *heltoqîn*; دهره‌پو‌قین *derpoqîn*; 4. چاو پهرینه پش‌تی سهر *çaw peîrîne piştî ser*; 5. (üb.) دهرکردن *derkirdin*; **hinter dem Vorgang hervortreten** دهره وه هاتنه دهره وه *le pişt perdewe hatine derewe*

hervortretend <Adj.> 1. دهرکه‌وتوو *derkewtû*; 2. قو‌قز *qoqiz*

hervortun <v.refl.> sich hervortun (ugs.) خو‌ن‌نیشان دان *xo nişan dan*; خو‌ن‌پیشان دان *xo pişan dan*

hervorwagen <v.refl.> جورنه‌ت کردن *curêt kirdin*

hervorzaubern <v.t.> هه‌ل‌هینان *helhênan*

Herweg m; auf dem Herweg به‌ئیره *le rêgada bo êre*

Herz n 1. دل *dil*; 2. دهره‌وون *derûn*; هۆش *hoş*; زمهر *zemîr*; 3. کویه‌ی کاغزی قومار *kupe(y) kaxezi qumar*; 4. گیانه! *mein Herz!* گیانه کهم! *was das Herz erfreut* بیه *dein ist mein ganzes Herz* (poet.) هی تۆیه *er hat etwas auf dem Herzen* (idiom.) له دل‌دایه *er sprach mir aus dem Herzen* (idiom.) ئه‌وه‌ی وت *ihm lachte das Herz im Leibe* (idiom.) دلی خو‌ش بوو *ihm rutschte das Herz in die Hose* (idiom./ugs.) دلی *mir blutet das Herz* (idiom./ugs.) داکه‌وت؛ ناوکی کهوت *das Herz blutet einem, wenn man das sieht* (idiom./geh.) به *das Herz schlug ihm bis zum Halse* (idiom./geh.) دلی له‌سهر هه‌زار لئیده‌دا *das Herz begreift, was das Auge nicht sieht und das Ohr nicht hört* (Spr.) ئه‌وه‌ی چاو نایبینی و گوئی نایبستنی *das Herz ist wie ein Haus, es zu bauen ist schwer, es niederzureißen ist leicht*

دَل وەك خانووێك وایه، دروستکردنی کارێکی گرانه، (Spr.)
 eine gebrochene Hand kann geheilt werden, ein gebrochenes Herz kann nicht geheilt werden (Spr.)، دهگیریتیهوه، دهستی بشکێن،
 was dem Herzen gefällt, das suchen die Augen (Spr.) دَل ئهوی خواستی دَل
 ئهوهی ساریتر نایێ؛ چاو به شوینیدا دهگیرێ
 ; که دَل پر بوو، دم لێیدهوێ (Spr.) دهوتن، درین، زوو به
 ; Worte, die vom Herzen kommen, dringen sofort ins Herz (Spr.)
 له ناوهراستی **im Herzen Deutschlands**; دَل ئاشنا دهبن
le nawerastî Elîmanyada; frohen Herzens (geh.)
be xoşîyewe; ein Herz aus Stein haben (üb.)
dil le berd bûn; reines Herz (üb.)
dilşaf; (j-m) zu Herzen gehen (idiom.)
 azar dan; das geht mir sehr zu Herzen
blutenden/schweren Herzens (idiom.)
 be dilgiranîyewe; ich habe es schweren Herzens getan
die Sprache des Herzens (idiom.)
 zimanî dil; **ein gebrochenes Herz haben** (idiom.)
 dil şikandin; **ein Herz für etw./j-n haben** 1. (idiom.)
 hez lêkirdin; 2. (idiom.)
 mîhreban bûn legel; er hat ein Herz für Vögel
 ; sie hat ein Herz für die Armen
ein Herz und eine Seele sein (idiom.)
 yek bûn; sie sind ein Herz und eine Seele
etw. nicht übers Herz bringen (idiom.)
 netiwanîn; ich kann es nicht übers Herz bringen,
 das zu tun
j-m am Herzen liegen (idiom.)
 belawe giring bûn; er liegt mir sehr am Herzen
 ; es liegt mir sehr am Herzen, dass ...
j-m ans Herz wachsen (idiom.)
 xoş xoşwistin; sie ist mir ans Herz gewachsen
j-m das Herz abdrücken (idiom.)
 dil şikandin; es drückt mir das Herz ab
j-m das Herz ausschütten (idiom.)
 derdî derdî; ich schüttele mir das Herz ab
dil be ba dan; j-m das Herz öffnen (idiom./geh.)
 dil bo kirdinewe; ich schüttele dir mein Herz aus,
 damit du mir helfen kannst
j-m

das Herz schwer machen (idiom.) dilgiran kirdin;
 xemgîn kirdin; pest kirdin; xembar kirdin;
j-m dreht sich das Herz im Leib(e) herum (idiom.)
 narehet bûn; xefet bo xiwardin;
j-m etw. ans Herz legen (idiom.)
 pêspardin; ich lege es Ihnen ans Herz
j-n ins Herz schließen (idiom.)
 xoş wîstin; ich habe ihn ins Herz geschlossen
leichten Herzens (idiom.)
 beasanî; **sein Herz in beide Hände nehmen** (idiom.)
 dil xistine ser dest; hêz dane xo;
sein Herz sprechen lassen (idiom.)
 dil kirdinewe; **seinem Herzen einen Stoß geben** (idiom.)
 hêz dane ber xo; biryar dan; er gab seinem Herzen einen Stoß
sich ein Herz fassen (idiom.)
 hêz dane xo; **sich etw. zu Herzen nehmen** (idiom.)
 le dil girtin; girtin; **von ganzem Herzen** (idiom.)
 bedil; beperosewe; ich gratuliere dir von ganzem Herzen
von Herzen (idiom.)
 le dilşozî; es tut ihm von Herzen leid
j-n auf Herz und Nieren prüfen (idiom./ugs.)
 beser kirdinewe; **j-n ins Herz treffen** (idiom./ugs.)
 dil êşandin; **j-s Herz zum Klopfen bringen** (idiom./ugs.)
 dilelerzê pêxistin; **nur mit halbem Herzen dabei sein** (idiom./ugs.)
 be nîwedilî kar kirdin; **bei tiefstem Herzen** (idiom./geh.)
 le dilşozî; **j-m das Herz brechen** (idiom./geh.)
 dil şikandin; **j-m das Herz rauben/stehlen** (idiom./geh.)
 dil rifandin; sie hat ihm sein Herz geraubt
j-m das Herz zerreißen

(idiom./geh.) پهست کردن *xemgîn kirdin*; خه‌مگین کردن *pest kirdin*; خه‌مبار کردن *xembar kirdin*; *es zerreißt mir das Herz, wenn ich das sehe* که نه‌وه ده‌بینم، **j-m einen Stich ins Herz geben** (idiom./geh.) دلم ده‌کوزینه‌وه (idiom./geh.) *azar dan*; *das gibt mir einen Stich ins Herz* ده‌چوزینه‌وه **j-s Herz gewinnen** (idiom./geh.) دل لیسه‌ندن *dil lêsendin*; **sein Herz an j-n verlieren** (idiom./geh.) خوش ویستن *xoş wîstin*; *ich habe mein Herz an sie verloren* **sein Herz auf der Zunge tragen** (idiom./geh.) -ه‌زم لیکردوووه (idiom./geh.) *dil Leser ziman bûn*; *dil Leser ziman bûn*; *er trägt sein Herz auf der Zunge* **sein Herz einem Freund ergießen** (idiom./geh.) دلی خو له‌لای هاورئ (idiom./geh.) *dilî xo lelay hawrê be ba dan*; **sein Herz für etw./j-n entdecken** (idiom./geh.) ئاره‌ووو کردن *arezû kirdin*; *er entdeckte sein Herz für die Musik* **ein Kind unter dem Herzen tragen** (idiom./poet.) سکیپ بیون *sikpir bûn*; **j-m das Herz geben/schenken** (idiom./poet.) دل پیدان *dil pêdan*; *ich gab dir mein Herz* به تو دا پیدان (خوشم ویستیت)

herzallerliebst (Adj.) *zor xoşewîst*; *zor xoşewîstî berdil*

Herzanfall *m s.* ↑ **Herzattacke**

Herzass *n* کویه *bîlyî kupe*; ناسی *asî kupe*

Herzattacke *f* (Med.) *sektey dil*; چه‌لته‌ی دل *çeltey dil*

Herzbeklemmung *f* (Med.) *janedil*

Herzbeschwerden *pl.* (Med.) *dilyeşe*; ناره‌ه‌تیی *narehetîy dil*; *narehetîy dil*

herzbetörend (Adj.) *dilbend*

Herzbeutel *m* (Anat.) *perdey dil*

herzbewegend (Adj.) *dilber*

Herzblut n; sein Herzblut für j-n/etw. hingeben (idiom.) *le dilewe bo kesek ya şitêk bûn*

Herzbube *m* وه‌ل‌دی کویه *weledî kupe*

Herzchirurg *m* دل نه‌شته‌رگه‌ری *neştergerî dil*

Herzchirurgin *f w.* Form zu ↑ **Herzchirurg**

Herzdame *f* کویه دامه‌ی *damey kupe*

Herzegowina *n* هه‌رسه‌گۆنیا *Hersegonya*

herzeigen (v.t.) *nîşan dan*; پیشان دان *pîşan dan*

Herzeleid *n* (geh.) *dilsûtanawî*; دلسوتان *dilsûtanawî*; *dilîngê*; *derdî dil*; جهرگ *kizey cerg*

Herzensangelegenheit *f* دل کاری *karî dil*

Herzensangst *f* (geh.) *tirsêkî zor*

Herzensbrecher *m* (ugs.) *dilşikêner*; دل‌په‌نجینه‌ر *dilrencêner*; *cergbir*; *cigerbir*

Herzensbrecherin *f w.* Form zu ↑ **Herzensbrecher**

Herzensgeheimnis *n* ده‌روون *razî derûn*

Herzensgrund *m; aus/von Herzensgrund* (idiom.) *le dilewe*

herzensgut (Adj.) *dilfirawan*

Herzensgüte *f* *mihrebanî*; خه‌روه‌مهن‌دی *xêrewemendî*; *piyawçakî*; *xêrxwayî*; چاکه *çake*; چاکه‌تی *çakêtî*

Herzenslust *f; nach Herzenslust* (idiom.) به ئاره‌زووی *be arezûy dil*

Herzensruhe *f* دل‌لارام *dilaram*; دل‌لارام *dilaram*

Herzenswunsch *m* *dilxiwaz*; خوزگه‌ی دل *xozgey dil*; *awat*

herzerfreuend (Adj.) *dilaram*; دل‌لارام *dilaram*

herzerfrischend (Adj.) *dilxoşker*

herzergreifend (Adj.) *dilsên*

Herzerkrankung *f* (Med.) *nexoşîy dil*; ده‌رده‌دل *derdedil*

herzerweichend (Adj.) (üb.) *diltwênerewe*

Herzerweiterung *f* (Med.) *dilawasan*

Herzfäule *f* ده‌رده‌وه‌رز *derdewerz*

Herzfehler *m* (Med.) *nasazîy dil*; نه‌خوشی دل *nexoşî dil*

Herzflattern *n* ده‌له‌ره‌زه *dilelerze*; *dillierzîn*

herzförmig (Adj.) *dilî*; دل‌ناسا *dilasa*; *dilşêwe*

Herzgegend *f* دل‌ده‌روه‌ری *dewruberî dil*

herzhaft (Adj.) به‌هاراتاوای *beharatawî*; **herzhaft schmecken** بیون به‌له‌زه‌ت *belezet bûn*

herziehen I (v.t.) *hênane êrewe*; **etw./j-n hinter sich herziehen** *rakêşan* خۆدا *xoda*

über etw./j-n herziehen *le paşmîle qise kirdin*; *zem kirdin*; *zem kirdin*

herzig (Adj.) *dilsoz*

Herzinfarkt *m* (Med.) *çeltey dil*; گیرانی *gîranî şereyanekanî dil*; *daaxestî*

سه‌کنه‌ی دل *daxistinî şereyanekanî dil*; *sektey dil*

Herzinsuffizienz *f* (Med.) *dillawazî*

Herzjagen *n* (Med.) *xefeqan*; ده‌خه‌ره‌یه *dilxurpe*

Herzkammer *f* *sikolêy dil*; ژووورۆچکه‌ی دل *jûroçkey dil*

Herzkatheter *m* دَل کاتیتەری *katêterî dil*

Herzklappe *f* زمانەى دەمەوانەى دَل *demewaney dil*; زمانەى دَل *zimaney dil*

Herzklappenfehler *m* (Med.) لاوازی دەمەوانەى دَل *lawazî demewaney dil*

Herzklopfen *n* دلەتەپى *dilêtepê*; دلەتەپى *dilêkutê*; دلەتەپى *dilêlepê*; دلەلەرزى *xurpey dil*; دلەلەرزى *kutekutî dil*; دلەلەرزى *dilêlerzê*; دلەلەرزى *dillêdan*; دلەلەرزى *tepetepî dil*

• vor Angst habe ich Herzklopfen دلەلەرزى ترساندا دلەلەرزى **heftiges Herzklopfen** خەفەقان *xefeqan*; دلەلەرزى **heftiges Herzklopfen bekommen** دلەلەرزى پێکەوتن *dilêxurpê pêkewtin*; دلەلەرزى خەفەقان بوون *xefeqan bûn*

Herzkönig *m* شای کویە *şay kupe*

herzkrank (Adj.) دلەخۆشییە *tûşbû be nexošîy dil*

Herzkrankheit *f* دلەخۆشییە *nexošîy dil*; دلەخۆشییە *derdedîl*

Herzkranzgefäß *n* دلەخۆشەری *xwênberî dil*; دلەخۆشەری *xwênberî tacî*

Herzleiden *n* (Med.) دلەنێشە *dilêşe*; دلەخۆشییە *nexošîy dil*; دلەخۆشییە *derdedîl*

herzlich I (Adj.) دلەسۆز *mîhreban*; دلەسۆز *dilsoz*;

دلەسۆز *cigersoz*; دلەسۆز *besoz*; دلەسۆز *xoşdû* • herzliche Grüße! دلەلەوه سلاوتان پێشکەش بێ! **herzlichen Glückwunsch!** دلەلەوه پێرۆزبایی! **II** (Adv.) دلەلەوه *bedil*; دلەلەوه *bedilubegiyan*; دلەلەوه *bedilsozî*; دلەلەوه *beperosewe*; دلەلەوه *beperosewe* • er gratulierte ihm herzlich دلەسۆزبایی لێکرد **herzlich gern!** دلەسۆزبایی لێکرد **herzlich willkommen!** دلەسۆزبایی لێکرد **herzlich lachen** دلەلەوه پێکەنین **herzlich danken** دلەلەوه سوپاس کردن *ledilewe supas kirdin*

Herzlichkeit *f* 1. دلەسۆزبایی *mîhrebanî*; دلەسۆزبایی *cigersozî*; دلەسۆزبایی *xoşewistî*; دلەسۆزبایی *dilgermî*; 2. دلەسۆزبایی *hêjayî*

herzlos (Adj.) دلەرهق *dilreq*; دلەرهق *bêbezeyî*; دلەرهق *bêdil*

Herzlosigkeit *f* دلەرهقی *bêbezeyî*; دلەرهقی *dilreqî*

Herzmassage *f* (Med.) دلەشیتلان *dilşîtlan* بۆ بووژاندنەوهى *dilşîtlan bo bûjandinewey dil*

Herzmittel *n* داوودەهرمانى *dawudermanî dil*

Herzmuskel *m* دلەماسولکە *dilêmasulke*; دلەماسولکە *masulkey dil*

Herzmuskelentzündung (Med.) دلەوکردنى ماسولکەکانى *hedokirdinî masulkekanî dil*

Herzmuskelschwäche *f* (Med.) لاوازی ماسولکەکانى *lawazîy masulkekanî dil*

Herzog *m* میر (میره گهرمه‌نیه‌کان) *hêrtsug*; میر (میره گهرمه‌نیه‌کان) *mîr germenîyekan*

Herzogin *f* w. Form zu ↑Herzog *jinemîr*

herzoglich (Adj.) به هێرتسوگه‌وه *peywest be hêrtsugewe*

Herzogtum *n* میرنشین *mîrnişîn*

Herzoperation *f* دلەعمەلایى *emelyatî dil*

Herzpatient *m* دلەخۆشییە *nexošîy dil*

Herzpatientin *f* w. Form zu ↑Herzpatient

Herzrasen *n* (Med.) دلەکووتى *dilêkutê*; دلەکووتى *dilêxurpe*

Herzrhythmusstörung *f* (Med.) دلەئیفلیجى *dilîflîcî*

Herzrisikopatient *m* (Med.) دلەخۆشییە مەترسییە *nexošîy dil*; دلەخۆشییە مەترسییە *nexošî metirsîy nexošîy dil*; دلەخۆشییە مەترسییە *nexošêk, ke metirsîy nexošîy dilî lêdekrê*

Herzrisikopatientin *f* w. Form zu ↑Herzrisikopatient

Herzschlag *m* 1. (Med.) دلەلێدانى *dillêdan*; دلەلێدانى *lêdanî dil*; دلەلێدانى *tirpey dil*; دلەلێدانى *pitey dil*; 2. (Med.) دلەسەکتەى *sektey dil*

Herzschmerzen *pl.* دلەئازارى *azarî dil*

Herzschrittmacher *m* (Med.) پێکۆپێککردنى *desgay rêkupêkkirdinî lêdanî dil*

Herzschwäche *f* (Med.) دلەلاوازی *dillawazî*

Herzspezialist *m* دلەدکتۆرى *diktôrî dil*; دلەدکتۆرى *pi-zîşki dil*; دلەدکتۆرى *twêjerewey nexošîyekanî dil*

Herzspezialistin *f* w. Form zu ↑Herzspezialist

herzstärkend (Adj.) به هێرتکردنى *peywest be behêzkirdinî dil*

Herzstillstand *m* (Med.) دلەلۆه‌ستان *dilwestan*; دلەلۆه‌ستان *sektey dil*; دلەلۆه‌ستان *dilrawestan*

Herztöne *pl.* (Med.) دلەدهنگى *dengi dil*

Herztransplantation *f* (Med.) دلەگۆزى *dilgorîn*

Herzverpflanzung *f* s. ↑Herztransplantation

Herzversagen *n* دلەسەکتەى *sektey dil*; دلەلۆه‌ستان *dilwestan*; دلەلۆه‌ستان *dilrawestan*

Herzweh *n* 1. دلەژانە *janedil*; 2. (üb.) خەموپەژاره *xemupejare*

herzzerreißend (Adj.) دلەسووتاندن *dil sûtandin*; دلەسووتاندن *cigerbir*; دلەسووتاندن *cergbir*

Hesse *m* هێسى *hêstî*